

Список використаних джерел

1. «Підземне» місто Гельсінкі: як Фінляндія готувалась до можливої війни з Росією URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2022/05/14/pidzemne-mistogelsinki-yak-finlyandiya-gotuvalas-do-mozhlyvoyi-vijny-z-rosiyeyu/> (дата звернення: 11.04.2023).
2. Ізраїльські укриття: що таке мамади та мамаки, і від чого вони захищають URL: https://realestate.24tv.ua/ru/chto-takoe-mamady-mamaki-izraile-ot-chego-oni-zashhishhajut_n2181388
3. Чубарова Д.С. Використання підземних паркінгів як об'єктів безпеки в умовах воєнного стану Інновації в архітектурі та дизайні: збірник матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, травень 2022. за ред.: О.А. Трошкіної О.А. Київ, 2022. С. 70-72.

ШКОДА І НАСЛІДКИ ПАЛІННЯ СПАЙСІВ

Опара Н. М.

Полтавський державний аграрний університет

Анотація. В статті розглянуто питання шкодки і наслідків паління спайсів. Приділена увага аналізу найбільш поширених симптомів та методів по виявленню наркотичних речовин у крові людини.

Ключові слов: спайси, наркотики, депресивний ефект, ейфорія.

Спайс (Spice - в перекладі з англійської «приправа, спеція») трав'яна суміш для паління з домішками хімічних речовин, що мають психоактивну дію. До складу суміші входять синтетичні речовини (серед них каннабіноїд JWH – 018, аналог марихуани, який в 5-6 разів шкідливіше натурального наркотику, ентеогени (рослини, до складу яких входять речовини психотропної дії) і звичайні трави. Якоїсь наукової класифікації сумішей для паління не існує: систематизувати настільки швидко зростаючий асортимент продукту, який так

стрімко заповнює ринок, вчені ще не встигли. В даний час їх налічується 10 груп і в кожній групі до декількох сотень препаратів.

За складом суміші для паління умовно поділяють на дві групи:

1-а – складається з виключно натуральних компонентів, які самі по собі можуть бути лікарськими речовинами, змішані у певних пропорціях, вони можуть давати галюциногенний, депресивний ефекти, або ейфорію, подібну до дії екстазі.

2-а – суміші, компоненти яких оброблені хімічними речовинами, у них міститься висока концентрації синтетичних каннабіноідів.

Перша поява у країнах СНД датується 2008 роком, коли перша хвиля органічних «СПАЙСІВ» ішла з Європи і ці суміші для паління особливої фізичної залежності не викликали. Однак ближче до 2012-2013 років починає потрапляти куди більш небезпечний синтетичний аналог, що знаходився до недавнього часу у вільному продажу. Купують ці наркотики або через Інтернет, або у однолітків. Підлітки заходять на відомі сайти, що торгують наркотиками, отримують контакт, списуються через скайп або «аську», роблять замовлення, їм тут же повідомляють номер рахунку, вони оплачують через термінали, і їм повідомляють, де забрати сховані наркотики (сленг – «підняти закладку», «знайти скарб»). Такі ж самі дії можна здійснити у заборонених на території України соціальних мережах – В Контакте, Однокласники.

Часто, інформацію зчитують зі стін будинків, коли бачать написи: Мікс, Куреха, План і номер «аськи», рідше – телефон. Наркотик продають і під виглядом, солі для ванн (звідси і друга назва – солі) або квіткових добрив.

Самі розповсюджені серед молоді наркотики – суміші для паління JWH (план, джівік, спайс, мікс, трава, зелень, книга, журнал, бошки, голови, пелич, твердий, м'який, сухий, хімія, пластик, сіно, липкий, вишня, шоколад, росип, дим, зелений прапор, ляпка, плюха) є синтетичними аналогами каннабіноідів, але в рази сильніші.

JWH заходить у бувші країни СНД у вигляді реагенту (концентрат). Цей реагент – порошок, схожий на звичайну соду. Його розводять різними

способами, і наносять («обприскують») на «основу». Частіше всього «основа» - звичайна аптечна ромашка. Може бути мати-й-мачуха, і взагалі будь-яка аптечна трава. Іноді, для в'язкості перемішують у міксері з чорносливом або табаком для кальянів.

Самий розповсюджений спосіб вживання сумішей для паління – маленька пластикова пляшечка з дірочкою (якщо такі пляшечки з пропаленою діркою знаходять у шкільних вбиральнях, це сама вірна ознака того, що у школі вживають наркотики). Такі ж, суміші інколи палять через різні трубочки. Їх, як правило, тримають при собі, і від них жахливо смердить. Інколи, перш ніж зайти додому, підліток залишає таку трубочку у під'їзді (у щитку).

Спайси – тихий засіб геноциду нації. З початку 2000-х років «Спайси» були легальні і позиціонувалися як нешкідливий аналог коноплі (марихуани). Їх легко придбати, вони не вимагають особливих фінансових витрат, так як хімічний склад дозволяє їм бути дешевими. Вони розповсюджуються в навчальних закладах, доставляються за будь-яким адресом через Інтернет-магазини. [2,345]

Спайсова наркоманія небезпечна тим, що залежність від вживання розвивається настільки приховано, що людина навіть через рік систематичного вживання не усвідомлює вже хворобу яка розвинулася.

Обіцяючи підвищену працездатність, легкість у всьому тілі, гарний настрій – «продавці» замовчують – ця трав'яна суміш є одним з самих небезпечних наркотиків для паління. Нерідко її, навіть, класифікували, як нешкідливі пахощі, просто допомагаючи людині розслабитися після важкої доби.

Цільовою аудиторією для «виробника» сумішей для паління є діти та підлітки, що легко піддаються навіюванню. У віці 15-18 років у сучасних підлітків відсутнє відчуття небезпеки і обережності. Бажання бути разом з друзями, не виділятися і не протистояти думці однолітків, перекриває інстинкт самозбереження.

Передбачити, як швидко розвинеться залежність від сумішей для паління і наскільки руйнівною вона буде, практично неможливо. Речовини, що входять до складу сумішей для паління погано вивчені. Спеціалісти не встигають вивчити їх вплив на людину, через те, що рецептура постійно змінюється.

Дія наркотичної речовини триває від 20 хвилин до декількох годин. Розрізняють шість стадій формування залежності при вживанні сумішей для паління:

1. Початок прийому спайса.
2. Експерименти із спайсом в пошуках найбільш «підходящої» суміші для паління.
3. Пошук однодумців по вживанню серед друзів і знайомих.
4. Систематичне вживання, коли виникає звикання і людина вже не може прожити ні доби без спайсу.
5. Вживання спайса у великих дозах, в цей період починаються проблеми у родині, школі, наркотик поневолює людину.
6. Патологічна пристрасть до спайса, коли людина повністю втрачає контроль над ситуацією.

Вживання будь-яких наркотичних речовин негативно дається в знаки на зовнішньому вигляді людини. Виділити можна наступні зміни. Зовнішні ознаки вживання спайса: звужені, або розширені зіниці; мова розтягнута, невиразна (ефект витягнутої магнітофонної плівки); осанка стає сутулою; відчужений погляд; постійний кашель, підсилене сльозовиділення, хриплий голос; почервоніння шкіри і білків очей; сповільнені і незграбні рухи при відсутності запаху алкоголю; сухе волосся, набряклі руки.

Поширеними симптомами при вживанні спайсів можуть бути наступні: блідість шкірних покривів; виникнення психозів, психічних порушень різноманітного ступеня важкості аж до повного розладу особистості; випадіння волосся; втрата контролю над емоціями – часті перепади настрою, поява схильності до депресій, суїциду; загальмованість мислення; зміни зорового і слухового сприйняття (галюцинації); зниження уваги, погіршення пам'яті,

сповільнення розумової діяльності, напади сміху, нерухомість, застигання у одній позі при повному мовчанні (якщо сильно обкурився, хвилин на 20-30); підвищення артеріального тиску; порушення координації [2, 345].

Серед інших симптомів, що характеризують ознаки споживання спайсів є наступні: деперсоналізація та дереалізація – порушення орієнтування у власній особистості, місці і часі – втраченість; зміни швидкості реакцій; спотворення часу; зниження властивості правильно міркувати, та критично оцінювати власні вчинки; підозрілість (відчуття, що всі знають, що палив, слідкують, підслуховують); розсіяність уваги; розторможеність; стрибки або загальмування думок; тривога або неспокій (неможливість всидіти на місці).

В особливо важких випадках можуть спостерігатися:

1. Ажітація (блювота, запаморочення, руховий неспокій, судоми).
2. Втрата відчуття реального часу.
3. Делірій – сплутаність свідомості.
4. Дісфорія – агресія, бійки, погрози, суперечки.
5. Зниження імунітету.
6. Незворотна деструкція центральної нервової системи.
7. Неможливість зафіксувати очне яблуко нерухомо.
8. Отруєння від передозування, смерть.
9. Підвищення ризику розвитку раку легень, цукрового діабету.
10. Порушення психіки: порушення мислення (дезорганізація); порушення пам'яті; проблеми з навчанням.
11. Психози: загострення психозу, що вже є; постінтоксикаційний; провокування розвитку хронічних психозів (типу маніакально-депресивного або шизофреній) у схильних (генетична або особистісна схильність) споживачів; транзиторний.
12. Скарги на важкість у голові, пульсуючий біль у потилиці.
13. Тремор голови, кінцівок, іноді усього тіла.
14. Хронічні бронхіти, ларингіти, фарингіти.

Часте споживання призводить до жахливих галюцинацій, людина просто «випадає з реальності і живе у своєму світі. Людина відчуває агресію, постійне відчуття неспокою, відчуття тривоги, надумані жахи, манію переслідування. Необхідність у вживанні може досягати 10-15 разів на добу. Затяті спайсові наркомани є потенційними клієнтами психіатричних клінік [3, 190].

Смертність серед спайсових наркоманів підвищена за рахунок нещасних випадків і суїцидів. Тривале вживання сумішей для паління призводить до важкої форми інвалідності. При тривалому вживанні сумішей для паління спостерігається величезний відсоток набутого недоумства, порушень мови, психозів.

За своєю руйнівною дією на організм цей вид наркотиків можна порівняти тільки з кустарними наркотиками (такими як «крокодил»). Тільки спайс руйнує в першу чергу мозок. Спайси також сильно руйнують організм наркомана, страждають: легені, нирки, печінка, серце та інші життєвоважливі органи.

При тривалому застосуванні «спайси» викликають виникнення галюцинацій, постійне відчуття тривоги, спостерігається параноїдальна поведінка. Ці симптоми інколи не пропадають навіть після припинення вживання наркотику.

Спайсова наркоманія вимагає спеціалізованого лікування так само як і будь-яка інша наркоманія. Проблема у лікуванні – у крові споживача спайсу неможливо виявити сліди вживання якоїсь конкретної речовини, тому лікарі часто не можуть надати належної допомоги постраждалому через паління «спайсів» [1, 102].

Зараз розроблені декілька методик по виявленню наркотичних речовин із «міксів» у крові людини, але діють вони лише тільки при проходженні з моменту паління біля півдоби. За цей час при сильному отруєнні у людини може наступити летальний результат.

Важливий аспект шкідливих соціальних наслідків вживання сумішей для паління які проявляються в асоціальній поведінці, втраті соціалізації, в загрозі зав'язуванні сумнівних контактів, байдужості до друзів, навчання, родини.

Список використаних джерел

1. Курділь Н. В., Луценко О. Г., Маркова С. О., Струк В. Ф., Богомол А. Г. Синтетичні каннабіноїди спайс: актуальні питання клінічної діагностики та екстреної медичної допомоги. Медицина невідкладних станів. 2016. № 2. С. 100-104.
2. Наркологія: Національний підручник / за редакцією проф. І.К. Сосіна, доц. Ю.Ф. Чуєва. Харків: Колегіум, 2014. 1500 с.
3. Гаврилов О. О., Мазур Г. М., Гомон Т. М. Стан проблеми адекватної седації у хворих із психічними й поведінковими розладами внаслідок вживання психоактивних речовин. Медицина невідкладних станів. 2019. № 2. С. 190-191.

ДОСЯГНЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ДИЗАЙНУ В СФЕРІ РОЗРОБОК СУЧАСНИХ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ

Орлова Н. С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

***Анотація.** У роботі проаналізовано досягнення біоморфного дизайну в сфері розробок сучасних електромобілів. Досліджено використання екологічного підходу до проектування, заснованого на економії ресурсів, естетиці природи і на прагненні до збереження навколишнього середовища.*

***Ключові слова:** біоморфний дизайн, електромобіль, навколишнє середовище, екологічність.*

Одним з напрямків екологічного дизайну є біоморфний дизайн (біодизайн). Його відмітні риси – м'які плавні лінії й органічні форми, запозичені в природи. Ідея біоморфного дизайну полягає в тому, що для